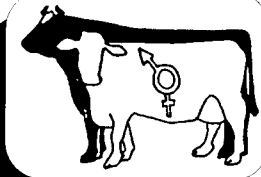

טיפוח פוריות

רשמים מן הכנס ה־23 של EHFC* ומקיום "יום החלב"

21–24 בספטמבר 1997

אפשר היה להבחין בהבדלי הגישה של טיפוח וגידול הבקר בישראל, בהשוואה לעמיתינו מטפחי הגזע ההולשטיין־פריזי באירופה. מעבר לנאומי הפתיחה וההקדמות "מטעים", רק טבעי שישראל כמארחת גם סיפקה שורה מכובדת של מרצים, ברובם מוכרים בחו"ל במסגרות שונות. אכן, חברינו הרצו על דרכנו בטיפוח ובגנטיקה, בהזנה ובשיפור תנאי המיקרו־אקלים לחולבות, בבריאות העדר ובעיות הפוריות בקיץ. בקיצור, ההתייחסות היתה מאד תכליתית ולמותר להוסיף, לרוב גם על רמה גבוהה של הרצאה והמחשה.

מי שמצוי בכנסי EHFC לא יתפלא, שתשומת־לב מרובה הוקדשה על ידי המרצים

כידוע, ישראל זכתה ונבחרה לארח את הכנס הזה השנה, וזאת לאחר לבטים לא־מעטים מצד המשתתפים בכח עד הרגע האחרון. כל אותו זמן, ומדובר בכשנה ויותר, היו מוכנים להמיר את החלטת האירגון מלפני שנתיים בבחירת ארץ אחרת – יותר "שקטה". גם היו ארצות שהציעו עצמן בתור חלופה לישראל, אם וכאשר מצב הבטחון יחמיר עוד. עוד בחליפת המכתבים מחודש אוגוסט נשאלנו באשר לבטחון באי־הכנס – תשובתנו היתה, שעצם בחירת בית־ההארכה של קב' מעלה־החמשה לקחה בחשבון התרחקות ממוקדי פורענות צפויה, מחד – ושלא ניתן להם ללכת בלעדנו למקומות מועדי סכנה, לפי האמרה: באשר

תלכו גם אנו נלך. אכן, כמעט כל חברי האירגון הגיעו, חלקם בלוויית בני משפחה. נדמה לי, שהיום אפשר לקבוע בסיפוק שלא טעה מי שבא ובסופו של ענין נהנה הנאה שלמה מן האירגון והאירוח, בצד עצם נושאי הכנס והחלטותיו לגבי ענייניו בעתיד, כגון טיפוח ורישום, שיפוט ואינדקסים, ועוד דברים.

באשר לחלק ההרצאות ביומיים הראשונים של הכנס

* האירגון האירופי של מגדלי בקר הולשטיין־פריזי (European Holstein-Friesian Confederation)

ברוכים הבאים, ברוכים המתכנסים! מזכ"ל EHFC, המהנדס מתיו מהרס ומזכרנו יוסי מלול בקבלת הפנים לאורחים.

פתיחת הכנס ה-23 של האירגון האירופי של הבקר ההולשטיין-פריזי בהשתתפות שר החקלאות מר רפאל איתן – 80 אורחים מ-19 ארצות ועוד 15 מישראל, בס"ה 17 שפות שונות. מבצע לוגיסטי מסובך שהצליח בכל שלביו לשביעות רצון האורחים והמארגנים כאחד.

בעד יפי הפרה בצד תנובתה, ואצלנו מסתכלים קודם כל בדלי, אם גם הלכנו כבר כברת דרך מכובדה לכיוון שיפור תכונות גוף פונקציונליות של פרותינו. כאן בצמוד מובאת טבלת סיכום התנובות הממוצעות בארצות EHFC לשנת 1996 – זה משהו, אבל לא הכל.

כאן המקום לציין את שיתוף הפעולה בין כל מי ומי שיש לו נגיעה בענף החלב – חברינו, פעילי ועובדי המ"ב, "השירות", ו"און"; אנשי משרד החקלאות והמחלקה לבקר בראשם; נציגי מועצת החלב; "החקלאית", ואחרונה חביבה חברת "אינטרנציונל טורס וטרבל" שנבחרה מבעוד חודשים רבים כדי להוות את חוט השדרה הלוגיסטי לביצועים שהם מעבר למומחיותנו כרפתנים. אכן, בחירת החברה הזאת הוכיחה עצמה כמוצלחת ביותר. גם בית הארחה של הקיבוץ עמד על הגובה, לפי כל קנה-מידה. רק הנסיון באירגון כנסים כאלה ומסירותם של כל מי שתרמו בהתלהבות מזמנם

האירופיים לנושאים מעט יבשים לטעמי האישי, אם גם חשובים כשלעצמם: חקיקה אירופית והמלצות ICAR לרישום בספרי העדר, עדכון שיטות זיהוי, ובמיוחד הדגש החזק על שיפוט תכונות גופניות וקשרם לתכונות ייצור והישרדות. מלבד זה נראה, שהוויכוחים סביב הרמוניזציה (כלומר, האחדת שיטות הערכה ושיפוט וכתוצאה מזה גם ההשוואה במסגרת בינלאומית) ושכלול אינדקסים כוללים טרם נגמרו, אם אי-פעם.

אפשר היה להתרשם ולהיווכח, שמטפחי הגזע ההולשטיין-פריזי הטהור באירופה אינם בדיוק דומים לרפתנים שלנו. שם הם מהווים מעין מועדון מאד ייחודי, לא רק של יצרנים, אלא ובעיקר של מטפחי הפרה היפה המובאת לתערוכות ומתחרה על הפרסים היוקרתיים. ברור, שפרס כזה משפיע מאד על ערכה הכספי של הפרה וצאצאיה ב"שוק הגזעיות" – בעוד בישראל אין לנו שום דבר מקביל או דומה, לטוב ולרע. פשוט, בעולם הגדול מוכנים לשלם

ביקור האורחים בבית הכנסת של מקוה ישראל.

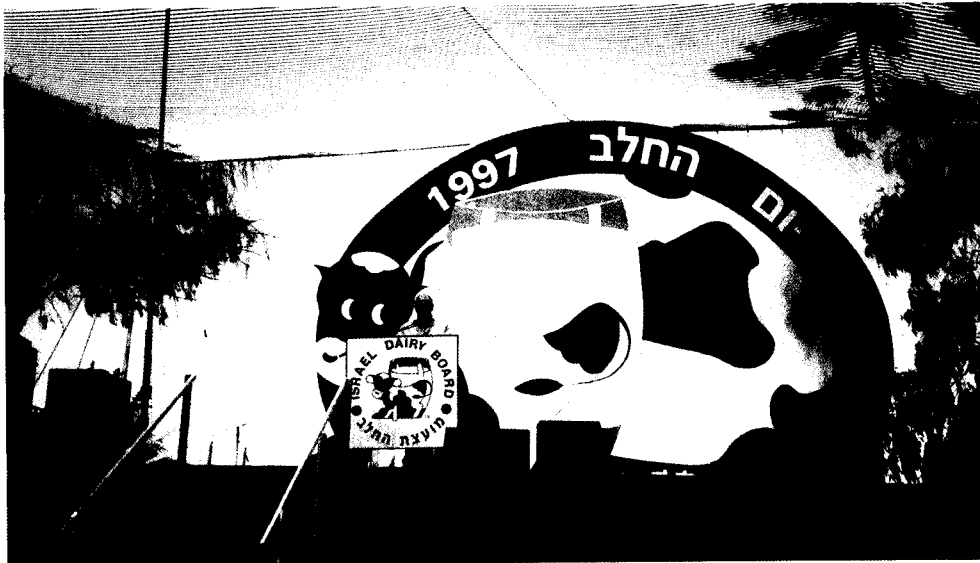
“יום החלב”

לא במקרה הוכרז “יום החלב” ביום ד' 24 בספטמבר 97', ממש עם סיום וכאילו כהמשך לכנס של EHFC, שמשותפתיו הזמנו וגם הגיעו במרוכז לאירוע זה, הפעם בשטח בה"ס החקלאי מקוה-ישראל. בודאי פכוונה הטובה כשלעצמה למשוך קהל רב ככל האפשר לאירוע, שכוון מלכתחילה לקידום והרחבת שוק החלב ומוצריו, המארגנים צירפו את תצוגת הבקר השנתית של המ"ב והאגודות להזרעה. כדי להזכיר, כבר היה כדבר הזה בתערוכת “אגריטן 96”, שגם בה הרכיבו את “יום החלב” וקידום השוק על גב הפרות שהובאו כמוצג מושך קהל, בעוד אנחנו רצינו תצוגת בקר נטו – של קבוצות בנות פרים להדגמת מבנה גופן הפונקציונלי להשגת תנובות גבוהות, קבוצת פרות אלופות וכל מה שמעניין רפתן/מטפח.

אז אם ב“אגריטן” הוקצב מקום לתצוגת הפרות, ההצגה הפומבית סובבה סביב שעות החליבה, בעיקר – השנה במקוה-ישראל ראינו בעיקר שלטים ענקיים של מועצת החלב, וכסאות, המון כסאות. קרוב לעיר הגדולה, המון אדם התאסף, ביניהם רבים מאד שטרם

ומרצם במשך ארבעה ימים, ולא פחות מזה בשלשה לילות, הם הם שיכלו להביא לידי התוצאה המוקווה: להראות לאורחים את הענף שלנו, אולי כתמיכה בלתי מתפשרת בנתונים המדווחים לבית ולחוץ. ועל יד כל אלה, להכיר להם ולו במעט, את אורח חייו של הרפתן הישראלי ואת הנופים הטבעיים והאנושיים אצלנו.

נעשה מאמץ אדיר, להנעים לאורחינו את ימי הכנס ולילות הבילוי בצותא, בין היתר גם בתוך חומות העיר העתיקה. לא נחסכה טרחה והוקדשה תשומת-לב ראויה לציון לכל פרט ולכל ענין – מעצם ניהולו המקצועי-אירגוני של הכנס ועד התכנית החברתית לכל משתתפיו. אין לזלזל בזאת האחרונה, כי הרצאות אפשר לקרוא גם אחרי שהכל נגמר, אפילו בלי להיות נוכח בעת הצגתן. לעומת זה, בילוי חברתי מוצלח ויתכן גם מחכים במידה מסויימת, אירוע כזה צריך לחוות בזמן אמיתי. אם לשפוט על פי ההתלהבות הן בשירה בציבור במגוון רחב של שפות, והן בשעת ריקודים על ידי מרווח גילאים ניכר – הלוא כולם נהנו ולבטח יזכרו את ארץ זבת וחלב ודבש, בצד מטעמים רבים נוספים.

הכרזה הענקית ל"יום החלב" – כן, זה יוסי המברך.

הנמקת השופטים לפרות המועמדות לפרס. מימין לשמאל: דוד דרור מתרגם לעברית, השופטים הצרפתי וההולנדי מנמקים באנגלית, תלי שור והבנות מחלקים את הגביעים.

אורחי כנס EHFC ביום החלב.

ארבע הפרות, ממש לפני ההתחלה של התחרות בחליבת-יד.

ובראשן "ערפלה" המופלאה. אי אפשר היה להתבונן בפרה ולזהות גם השלט עם תנובותיה וכו'. על הסתכלות מבחינה מקצועית בבנות הפרים השונים כלל אין מה לדבר. אפילו צילום מסכן אחד לא יכולנו להפיק במקום הדחוס הזה.

יסלחורנא לי החברים שהשקיעו עמל כה רב בתכנון והקמת תצוגת הבקר השנתית שלנו ושהתנאים שהוקצבו להם על ידי רשות הבימוי העליונה לא איפשרו למאמצייהם הרבים לבוא לידי ביטוי נאות וסביר בשטח. מלבד זה, במהומה הגדולה של אלפי המבקרים במקום, גם פרק השיפוט על ידי שני אורחים (מהולנד ומצרפת) איך שהוא נדחק לפינה והיה קשה לעקוב אחרי הסברי השופטים, בעיקר אלה שישבו בחצי השני של המון הכסאות.

לעומת כל אלה, החלק ההיתולי בהנחיית האמנית מיקי קם היה דוקא מוצלח ולרב גם מצחיק, לכל מי שיודע עברית, כמובן. שפעו שם חכמות ורמזים שרפתן נהנה מהם, אך לגבי העידונים יש לי ספקות. בענין תחרות החליבה

זכו לראות פרה בחיים – איזה חיה מוזרה, ועוד אומרים שממנה יוצא חלב. אין ספק, מבחינת קהל סקרני זה היה אירוע גדול; אף יתכן שהביא בעקבותיו הגדלת-מה של שוק החלב.

אבל, **תצוגת בקר לא היתה שם**. מיטב מפעלנו הטיפוחי נדחק לפינה/שביל צר ואפל שלא יכול היה לאפשר לאלה המתעניינים לראות את הפרות, לעשות השוואות והערכות לגבי תכונות גופניות – פשוט היה קשה לעבור בין שתי שורות הפרות הצפופות. היה חסר, שאיזה חובב הלצות יקשור זנבותיהן של שתי פרות, אחת מכאן ואחת מן השורה שכנגד, והיה נוצר פקק תעבורתי קשה לחליצה. מה לעשות, הרעיון עלה במוחי הקודח.

ממש חבל שהבאנו לשם את באי הכנס של EHFC, שרבים מביניהם כלל לא הבינו, איך אפשר לקיים תצוגת בקר לטיפוח באופן כה בלתי יעיל. דוקא היה לנו מה להראות. למשל, שורת הפרות המצטיינות בתנובת חלב עתיר שומן וחלבון, שלא היו מביישות שום תערוכה באירופה; או שורת האלופות המדהימות

מטרתה – הווה אומר, קידום השוק והמודעות לענף כה יסודי כמו שלנו. מבחינת תצוגת בקר עניינית ומקצועית – יש לשקול מחדש ולהפריד בין עיקר ותפל: לקיים תצוגות בקר במסגרת קהל הרפתנים וארגונייהם כאשר הדגש מושם על מטרות התצוגות כשלעצמן וכפי שאנו רוצים אותן לצורך הפגנת השגים והפקת לקחים ממעשינו הטיפוחיים. חשובה לנו שליטה מלאה ובלתי אמצעית על אירגון וקיום תצוגות הבקר שלנו, כאשר רק אנחנו נדע לקבוע את המתכונת, ההקף והמקומות בהם נקיימן. אם כל החשיבות שאנו מיחסים למסעי פרסום וקידום שוק החלב ומוצריו, לא נוכל להסכים שתצוגת הבקר שלנו תהפוך לסרח עודף המקשט את מסע הפרסומת, וכך הופכת למופע תפל בעיני מגדל הבקר והמטפחים עצמם. מסקנה: להפריד את תצוגות הבקר המקצועיות מן הפרסומת הכללית לענף. מי שזקוק לפרות לצורך קישוט פרסומי, ידע שיוכל להשיגן במשקים רבים. המ"ב תסייע ככל יכולתה לבחור את המתאים לכל מקרה.

מרדכי מלען

ממש הוחמצה הזדמנות נדירה. זה היה רעיון מצויין ולא מובן, למה כל כך השתדלו להסתיר את הביצוע מעיני הקהל.

אינני מצפה מתושבי תל-אביב להתמצא במדוייק באנטומיה של פרות. אך לנו ידוע, עוד מן התקופה שחלבנו בידיים ואפילו כיום בחליבה המיכנית – עטין הפרות נמצא איפה שהוא בחלק האחורי שלהן, ונגיד בין הרגליים האחוריות. לפי כך, המופע של תחרות בחליבת-יד צריך היה להיות חשוף מן הצד הזה ולא מן הראש; שלא לדבר כלל על האטרקציה לראות את שר החקלאות חולב פרה. מפליא אותי, איך לא חשבו על ההבט האחורי של המבצע המקורי הזה. ואם הבמאי חשש, שמא פרה תרים זנבה ותתבטא מכיוון זה – גם לצרכני החלב מותר להבין, שעבודת הרפתן לא כולה סוגה בשושנים. יש גם בעיטות, הצלפות זנב ושטפונות מבושמים שונים. שידענא קהל הצרכנים, בשביל לייצר חלב צריך לטרוח רבות.

בסיכומו של "יום החלב" אפשר לומר, שבתור הצגה חריגה בנוף העירוני אפשר והשיגה

הקונגרס ה-48 של EAAP* אוגוסט 1997

חיים שטורמן – "און"

עצמו צורפו עוד 3 כנסים קצרים וספציפיים יותר: האחד – לייצור בשר; השני לשיטות מתקדמות בפוריות – כגון העברת עוברים, שאיבת ביציות, הפריית מבחנה וכד' ובסוף הקונגרס אסיפת **אינטרבול** (INTERBULL), שעליה ארחיב את הכתיבה בסוף הרשימה.

לכנס **השיטות המיוחדות בפוריות** הגיעה קבוצת חוקרים הנמצאים בקדמת המחקר בנושאים אלה:

דר' קמפבל, ה"אבא של דולי", היה שם. דולי היא הכבשה שגדלה מתא בוגר ולא מתא עוברי, כלומר – שכפול של בעל-חיים ידוע כבר, ולא של עובר שהוא חצי אבא וחצי אמא

השנה התקיים הכנס בוניה בירת אוסטריה, שהיא עיר מעתירה ויפה, עם אולמות קונצרטים ומוזיאונים, שניצלים ושטרודלים וכל טוב.

ארגון EAAP עוסק בבעיות הקשורות בייצור מבעל-חיים והם: בקר, כבשים ועזים, חזירים וסוסים, ובנוסף לכך – קבוצות דיון מסודרות להזנה, גנטיקה, ממשק ופיזיולוגיה.

בקונגרס השתתפו למעלה מ-450 חוקרים ומתעניינים מ-53 מדינות, כולל 5 ישראלים העוסקים בכל שטחי הענף. בנוסף לקונגרס

European Association for Animal *
Production.